

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

ГРЕШКАТА НА БОГОВЕТЕ Е ЧЕ ГРЕШАТ

М.ДЖ.ФИНДЛИ

ЛИТЕРА
ПРИМА

МАРИН НАЙДЕНОВ
ГРЕШКАТА НА БОГОВЕТЕ Е,
ЧЕ ГРЕШАТ

chitanka.info

I

Старо правило е, че сложните неща обикновено започват по най-безобидния начин и винаги без да ги очакваш. Така стана и сега.

През една мрачна зимна вечер, разярен от домашната си менажерия, слязох в мазето да се успокоя със скритата там бутилка кайсиева ракия. Еликсир, който препоръчвам на всеки простосмъртен.

Докато се ровех из кашоните, за да достигна до Еликсира, сепна ме металическо щракане. Вдигнах вече наистина вбесен глава. Не защото ме свариха на местопрестъплението, а от това, че човек никъде не можеше да намери спокойствие от досадници.

За мое изумление стената срещу вратата светеше силно, сякаш зад нея имаше мощен прожектор. Затворих инстинктивно очи със светкавичната мисъл за извънземни същества. Но това, което ставаше, беше много по-сложно.

Когато ги отворих, мазето липсваше. Вместо него, в краката ми лежеше постлан с дребни камъни път. В такова положение човек много не мисли, а действа по инстинкт. Направих две несигурни крачки и поех бавно. Защо да бързам, като нямах представа къде ме канят да отида.

Пътят живописно се извиваше през нещо като равнина и доста умело се свираше под полите на близката двувърха планина. С пътищата винаги е така — намират начин да се опрат до нечии поли или под тях, С това си чудновато свойство малко приличат на хората...

Бях изтръгнат от съзерцанието от грубо топуркане. Извъртях се не прекалено бързо, за да не си помислят, че съм се уплашил. На няколко крачки зад мен унило чаткаше копита крилат Пегас.

— А, здрасти! — без всякакво предисловие изрече крилатият кон. — Да си виждал трева — искам да кажа, по-хубава от тази?

— Н-не... не съм — слисах се аз. Не ми се беше случвало кон, макар и крилат, да говори с човешки глас. — Всъщност... не, видях! На Земята има колкото и каквато искате трева...

— На Земята! — Пегасът не беше кой знае колко очарован от моята отзивчивост. — Само не Земята! Тя е кошмарна планета. Всеки се старае да ме възседне и да се задържи с всевъзможни средства върху мен, сякаш само за това ставам — да бъда язден. Рядко някой разбира за какво точно служа... На пръсти се броят тези, които са го разбрали... В никакъв случай Земята! По-добре е да гладувам тук, отколкото всеки да ме пришпорва накъдето си иска...

След тези, малко непонятни за мен думи, конят най-невъзпитано ме изостави, за да отиде в средата на една от дъхавите морави в страни, където наведе глава и с отчаяние загледа на вид свежата, но втръснала му се вече трева.

Позяпах малко умърлушения Пегас и продължих пътя си.

— Чакай те! — примирително изцвили Пегасът зад мен.

Обърнах се, готов да задам въпрос, но той повече не ме удостои с вниманието си. Завъртя задница, люлеейки невъзмутимо дългата си опашка, като че с това ми казваше да не му досаждам повече.

Нямаше как да не послушам въображението си. Рядко съм се проявявал като натрапник. Последния път ми струваше една женитба. Тръгнах отново.

След горе-долу една цигара време безмълвието на очарователната пасторална гледка (само това сравнение ми идва на ум) беше нарушено от нов, по моя преценка отрицателен, елемент — Човекът.

Личността — доста по-висока от мен, физически добре развита — стоеше вдясно от пътя, пред нещо като статив и унесено го съзерцаваше.

Тъй като още от дете съм си любопитен, промъкнах се крадешком зад гърба му и надникнах.

Това, което видях, ме смая. Личността рисуваше! И то така, че направо се втрещих. Вместо четка, както е прието, държеше широка лопатка, под чиято заострена и блестяща повърхност струяха напълно смислени и разбираеми образи.

Не ми остана време да се удивлявам.

— Какво сте зяпнали? — неприязнено ме изглежда художникът.

— Красиво е... — намерих сили да отговоря.

— Нали за това го правя — презрително измърмори той и се намръщи. — Вие ли сте онзи?

— Сигурно — За разлика от художественото му майсторство, нямаше особено богат речник. — Но ако ми обясните точно за кого става дума, има вероятност да ви разкажа цялата си биография, за да уточним нещата.

— Сега това е без значение! — отвърна художникът и сгъна статива. Направи го за част от секундата. — Качвайте се там!

Завъртях предпазливо глава — дано зърна какво той подразбира под „там“. И като не видях нищо, отново го загледах. С учудване.

Той вдигна пренебрежително рамене и тръгна обратно по пътя, където, полускрит от дърветата, във въздуха се клатушкаше плосък апарат.

Без да промълвим и дума, качихме се в апарата и... и не знам! Имах чувството, че не успях да мигна, когато спряхме.

— Слизайте! — подхвърли моят неприветлив водач.

— Как?

Питах с пълно право. Не виждах как мога да отворя плътния непрозрачен купол, покрил ни по времето на пътуването.

Художникът ме изгледа с доста красноречив поглед — нещо средно между „До тука ми дойде от идиоти!“ и една малко по-особена фраза и се пресегна. Вратата..., тоест не мога да твърдя със сигурност какво беше, изсумтя и... бях изхвърлен в средата на голямо помещение, пред масивно бюро, зад което някаква грамадна брадата и космата фигура внимателно ме разглеждаше със сивите си леко скосени очи.

— Значи това сте вие!? — избоботи с безразличие фигурата и стана. Май имаше над два метра и нещо. Беше облечена с тънка, прилепнала към тялото материя, под която изпъкваха силно развити мускули. Брадата и дългата коса скриваха лицето ѝ, но още с първия поглед бях наясно, че това пред мен, е огромно копие на хуманоид, без да е човек.

— Значи това сте вие! — повтори Херкулесът, като продължаваше да ме фиксира с очи.

— По всичко личи, че съм аз — отговорих.

Трябваше нещо да кажа. Физиката му бе респектираща.

— Представях си образа ви малко по-иначе...

— Може би с крила, нож в едната ръка, огнестрелно оръжие в другата, а под мишницата две ядрени бомби?

Просеше си го. Освен това имам вродена неприязън към гигантите от този вид. Принципът е ясен — фигура за сметка на мозък. И той не ми се стори кой знае колко умен, особено като най-неприлично се изкикоти на моите думи.

— Чудесно! — почти с патос изрече косматия Херкулес. — Но преди да се срещнете с останалите, минете покрай... (името не успях да схвана). Ще му бъде интересно да ви види.

— Покрай кого да мина? — запитах предпазливо. Животът ми бе омръзнал от луди, та и тук. Дано наистина не съм попаднал в лудница.

— Съвсем се обърках! Извинете! Бях забравил...

Докато се накая да питам какво точно е забравил, около ушите ми духна лек вятър, последван от доста осезателно съприкосновение на краката ми с нещо твърдо, което се оказа обикновен под.

— Искрено се радвам да ви видя! — стресна ме нечий глас.

Обърнах се да видя кой се радва толкова искрено. Притежателят на гласа беше също така космат и брадат и вероятно горе-долу толкова луд, колкото предишния.

— Ще работите с Холмс, Поаро, Марлоу и галактичен инспектор Еърт...

— С кого ще работя? — запитах кротко.

Ако съм в лудница, то с лудите по друг начин не може да се разговаря.

— Не съм луд! И не искам другите да ме смятат за луд! — като ехо се обади онзи.

— Не съм казал такова нещо.

— Но си го помислихте!

Замълчах. От благоразумие. Нямах намерение да ставам боксова круша за огромните му юмруци — всеки тежеше не по-малко от воденичен камък.

— Самият вие носите белезите на лудостта. Чета в мозъка Ви като в отворена книга.

— Не ви отива да се ровите в чуждо съзнание — възпротивих се вяло.

— Беше необходимо. Проверка на способностите ви. Трябва да ви кажа, че съм разочарован.

„Не по-малко от мен“, помислих си аз.

— Повече от вас! — прекъсна безочливо мисълта ми косматата грамада.

Загледах се тъпо над главата му, като непрекъснато си повтарях, че не трябва да мисля.

— Вие и не мислите. Но не виждам смисъла съвсем да престанете — заядливо изрече брадатата мутра. — И без това мисълта ви не е много блестяща.

— Благодаря, че ми отворихте очите! — изръмжах. — Лично аз смятам, че е добра за мен.

Обикновено съм невъзмутим като паметник, но този все пак успя да ме ядоса.

— Вие се ядосвате!?

В сивите очи на грамадата проблесна нещо като любопитство.

— След малко ще направя опит и да хапя! — предупредих го.

Нищо, че бе купчина от мускули и моите един и седемдесет и пет се нанасяха над два пъти в него.

— Учудващо е просто несъответствието между умствените ви способности и славата, която ви съпровожда. И е малко странно. Вървете!

Изпревари ме и изчезна. Тъкмо щях да му отвърна така, както един странен, умствено изостанал човек, би направил. Всяко предизвикателство си имаше граници.

На неговото място стоеше нова фигура. Беше по-висок от мен симпатяга, около четиридесетгодишен, доста пъргав и як за годините си. За тези неща имам набито око. Косматите грамади, въпреки приликата, нямаха вид на истински хора, но този имаше, заедно с останалите човешки недостатъци. Укротих се.

— Името ви... — поде с приятен глас симпатягата.

— Името ми няма значение! Къде се намирам?

— Изключително остроумен отговор! — развесели се той.

— Имам един въпрос, извинете?

Погледна ме отнесено, но кимна в съгласие.

— Случайно да съм попаднал в лудница? — постарях се гласът ми да прозвучи равнодушно.

И успях. Симпатягата не показва, че е усетил моето безпокойство.

— Не може да се каже точно лудница. По-скоро някъде си...

— Сега е мой ред да ви кажа, че и вие също давате изключително остроумни отговори! Намирам за много приятно да си „някъде си“ — изгледах го злъчно. Май отново трябваше да запретвам ръкави и да споря с доводите на умствено изостанал човек. С този поне можех.

— Ще свикнете — ухили се симпатягата. — Казвам се Филип Марлоу. Тъй като ще работим заедно, можете да ми казвате само Фил...

— Как се казвате!?

— Марлоу. Да нямате нещо против името ми?

— Не, нямам... — отвърнах леко поуплашен. Само това ми липсваше, да попадна в средата на литературни герои. Оставаше да пристигне граф Монте Кристо или дон Кихот и всичко щеше да бъде наред.

— Сигурно наистина ме смятате за луд? — весело ме изгледа творението на Чандлър.

— Имах нещастieto да го направя един път — отвърнах предпазливо. Не бих се учудил ако тук всички са телепати.

— Имали сте неприятна среща, нали? — смени погледа си с въпросителен Марлоу или каквото беше там.

Не беше време сега да размишлявам доколко е възможна материализацията на литературни герои.

— Цели три. Без да смятам тази с крилатия Пегас. Да си призная, не съм очарован особено.

— Обратното щеше да е по-учудващо. Те са такива... Като дойде Холмс, ще ви обясни.

— Холмс?!

— Мислех, че го познавате! — изненада се Чандлървият герой.

— Е, да... Срегнахме се през 1889 година. Беше зает с изключително труден случай, мисля, Баскервилското куче, и затова не успя да ме покани на Бейкър стрийт, за което, предполагам, искрено съжалява.

— Не ми ли вярвате? — огорчи се Марлоу. Едва сега ми се наби в очите, че беше облечен в доста старомоден костюм.

— Не е задължително, нали? — отвърнах смело.

Смелостта ми идваше от мярналата се в главата ми мисъл, че литературни призраци не могат да съществуват в моя компютърен свят,

а само обикновени хора. Мое мнение, разбира се. Светът е достатъчно странен.

— Ваша воля... А, ето ги, идват!

Лесно е да се каже „идват“, но аз специално трудно мога да възприема такъв начин на пристигане. Героят на Дойл се появи като Фата Моргана, от нищото. Беше невероятна гледка. Следваха го още двама: плешив, мустакат, смешен дребосък и по-висок от Марлоу, гъвкав като пипало на октопод мъж.

— Инспектор Вонедиан? Здравейте! — съзря ме Холмс и невъзмутимо ми протегна ръка.

Стиснах я не без опасение. Страхувах се ръката ми да не премине през неговата. Не се случи нищо подобно. Ръката му бе студена и човешка.

— Запознайте се — мосю Поаро, мистър галактичен инспектор Еърт — продължи спокойно Холмс. — С мистър Марлоу, надявам се, сте се запознали.

— Приличаше по-скоро на ръмжене. Изглежда внуците ни страдат от липса на почит към дедите си — усмихна се Марлоу.

— Да не излизаме извън границите на приличието, господа! Помислете как трябва да се отнасяме към бъдещите поколения! Във всеки случай така не бива... — каза Поаро, помагайки си с енергично клатене на глава.

Това „бъдещите поколения“ май бях аз, но се засегна Еърт.

— Отнасяйте се към нас като към съвременници, така ще ви е по-лесно! — гласът му излизаше някъде откъм гърдите, което ме учуди. — Не е наложително да усложняваме вътрешновидовите отношения.

Колкото за „вътрешновидовите отношения“ не бях много наясно, но си замълчах. Останалите също.

— Да оставим тези приказки за по-добри времена, съгласни ли сте? — каза Холмс. — Нека да помислим защо сме тук... На вас също ли не обясниха, инспектор Вонедиан?

— Не, разбира се! Но се постараха да ми покажат какво нищожество съм.

— И вас ли ви поканиха така, мон ами? — попита състрадателно Поаро. — Аз направо се изплаших. Не бях предполагал, че така неофициално ще бъда поканен в ада.

— И скучно. Официално и скучно. Хермес още в началото те кара да съжالياваш, че си се родил човек — каза Марлоу.

— Хермес?!

— Наричаме художника Хермес — поясни той. — Митологичният е служел да пренася пощата на боговете, а този им превозва детективи.

Засмях се сдържано.

— Първият гигант е Хефест-Вулкан. Клати се, сякаш малко понакуцва, ако сте забелязали. А вторият е Зевс-Юпитер. Така ги различаваме по-лесно.

— Време е да попитам дали знаете кои са те?

Задах въпроса напосоки. Още не бях в състояние да се ориентирам в джунглата на собствените си възприятия.

— Вас това не ви интересува! — отвърна ми гласът на Зевс-Юпитер. — Вече си мислех, че никога няма да свършите със запознаването.

— Мислили сте... — Не се доизказах, но и така беше ясно, че преди не бях забелязал подобно свойство у него.

Зевсът ме изгледа миролюбиво.

Отместих крак, за да заста на по-стабилно. Миролюбието винаги ме е карало да съм нащрек. От опит знаех, че нищо хубаво няма да последва.

— Мосю Вонедиан, приятелю мой! Моля Ви да оставим човека да изплаче болката си. Ще имаме време за подобни разговори — напрегнато ме успокои Поаро.

Беше усетил, че настръгнах.

Послушах го. Нямаше как. Тъй като Зевсът не ми обърна повече внимание.

— Вярвам, че не сте ни повикали, за да се любувате на представителите на човешката гениалност? — подхвана направо Холмс, като внимателно претегляше гигантската му фигура с очи.

— Освен това, бих искал да се споразумеем за цената. Както знаете, взимам по двадесет и пет долара на ден, плюс разходите — обади се съвсем не на място Марлоу.

Дали се шегуваше с онзи американски хумор, често пъти неразбираем за останалите националности, не знам, но също го гледаше под око.

— Цената е една планета — отговори Зевсът и ни поогледа, за да види впечатлението от думите си.

Остана вероятно разочарован. Гледахме го неразбиращо и мълчахме.

— Една планета ли казахте? — за да се увери, попита Еърт.

Тялото му изведнъж придоби опасната гъвкавост на хищник. Почти физически го усетих. Малко късно, но забелязах, че на гърдите му виси някакъв уред. Приличаше на говорител.

— Казано по-точно — една планетна система — благоволи да уточни косматата грамада.

— С която ще направим плах опит да изиграем един сносен билиард! — подхвърли отново Марлоу. Ставаше досаден. Опасявах се Зевсът да не му го докаже.

— Съдбата на тази планетна система е във вашите ръце! — не обърна внимание на думите му Зевсът.

— Ще Ви помолим за малко разяснения, мистър? — леденият глас на Холмс ни отрезви. — Всички ние сме свикнали да се занимаваме с човешки съдби, а не с планети.

— На ваше разположение, мистър Холмс, са десет милиарда човешки съдби... Засега са десет милиарда...

Зевсът не се доизказа и това ме накара да изкарам на бял свят най-отвратителната си черта — любопитството.

— Как да разбираме думите ви? — запитах малко рязко.

Боях се, че няма да ми отговори.

— В буквалния смисъл. В планетната система умират човешки същества. Ако вие не откриете причините за тяхната смърт, то скоро за тях ще остане само споменът.

— Това е чисто научен проблем! — изрекох още по-рязко. — Ние искаме да знаем защо сте ни довели тук?

— Доведени сме, за да подушим следите на смъртта, Вонедиан! — каза замислено Марлоу. — Не го ли разбирате?

Сега разбирах.

— Липсва ни комисарят Мегре и ще бъдем пълен комплект от следови кучета! — казах злъчно.

— Той ви чака на главната планета — не усети иронията Зевсът. — Пожела първо да се запознае с обстановката...

Млъкнах не толкова от кроткия му тон, колкото от новата вест. Бях изненадан.

— Ще ни дадете ли подробни обяснения? — наруши мълчанието Еърт.

Стоеше напрегнат като струна на лък. И четиримата го почувствувахме, без да се смята, разбира се, косматата грамада. Едва ли беше способен на такива тънки емоционални усещания.

II

Ще предам накратко разказаното от Зевса, защото въпреки голямата му глава и предполагаемото количество мозък в нея, аз се придържам към предишното си размишление по повод олигофренията при Херкулесите от този вид. Зевсът започна с някакво мъгляво описание и ако не беше Еърт, да го прекъсне и направо да му каже да говори по-ясно, сигурно съвсем щеше да се заплете в блатото на словото. От нас никой не посмя. Понякога доброто възпитание е голяма грешка.

Преди двеста години в системата... (няма да пресъздавам подробностите — обещах го тържествено. Освен това са достатъчно отегчителни.), главната звезда ненадейно пожелала да покапризничи. Казано на разбираем език, гласяла се да направи малка рокада със собствените си планети. За целта обаче трябвало да избухне като Нова, след това да се свие, и ако нейният космически бог ѝ разреши, отново да роди планети, този път такива, каквито биха ѝ харесали на нея.

Историята сигурно би останала незабелязана, както обикновено става из Вселената, ако на една от планетите ѝ случайно не се бил зародил Животът.

Възможно било капризите на звездата да не бъдат забелязани и от него, но той от своя страна взел, че измъдрил Разума. Неговите носители били доста умни и подразбрали как стоят нещата. Започнали да търсят начини за спасение. Но до усилието на мисъл и мускули не се стигнало...

Тук Зевсът несвързано се зае да обяснява нещо, после стовари мисълта си на съвсем друго място — мястото, където ние трябваше да проявим способностите на жалките си сиви клетки.

И отново бяхме отрупани с лавина от подробности, които ни звучаха като език на непознато африканско племе. Усещаш интонацията, разбираш, че се говори, но не схващаш смисъла на казаното, от което физиономията ти добива неприятния вид на слисан и съмняващ се дори в себе си нещастник.

Това се отнасяше за нас четиримата. Забелязах, че Еърт слуша внимателно, разумно и напрегнато, за разлика от... Не, нямам намерение да злословя, но ми се стори, че Холмс позадряма. Простих му веднага. Беше по-стар от нас, ако не по години, то поне по издание. Но все пак не биваше да го прави. Лошият пример винаги влияе отрицателно. Крадешком се прозях.

Доста време измина преди Зевсът да заговори по същество.

Някъде наблизо до капризната звезда, в друга планетна система, животът също надигнал глава и пак проявил удивителна неизобретателност — и той създал разум. Последниците проличали скоро. За пет — седем хиляди години носителите му успели да преодолеят състоянието си на страх от всичко, да се наситят на благата, които собствената им планета предлагала и да хукнат да завладяват други. А по-късно и звезди. При това тръбели театрално из Галактиката какво са и какво се очаква да станат...

Как и по какъв начин се е стигнало до взаимните връзки, уверения за помощ и братските потупвания по рамената, Зевсът сметна за по-разумно да не ни го обяснява. Но ние не настояхме. Щяхме да преживеем и без тези обяснения.

В резултат на потупванията (вероятно придружени от гигантски дози лицемерие и хитрост. Не мога иначе да мисля. Рожба съм на своя век!), станало така, че онези от капризната звезда се вдигнали и заедно с насекомите си отишли на гости на другите. Споразумението било гостуването да не продължава дълго, а до тогава, докато не си намерят подходяща планета за заселване.

Някъде по това време се намесила цивилизацията на Зевса.

Той не каза как е станало, но беше близко до ума, че намесата е следствие от крясъците из Вселената. Електромагнитните, или там каквито и да са вълни, са лишени от дискретност. Винаги се намира някой, който да подслушва.

Скоро след срещата на двете цивилизации с третата, катастрофата започнала. Без симптоми или предупреждения. Сякаш неизвестна сила си отмъщавала за струпването на толкова количество разумни същества на едно място.

Веднага били направени опити тя да бъде ограничена, но успехът бил краткотраен. Епидемията на странна смърт обхващала бавно пренаселената планетна система. Разбира се, нито една от трите

цивилизации не изпаднала в паника. Двете продължили да загиват, а трите заедно мислели. И когато мисълта се оказала безсилна да открие тайнствения причинител, решили да предприемат нещо съвсем друго.

Цивилизацията на Зевса знаела за съществуването на Земята, нейните проблеми, начина на развитие на цивилизацията и още много известни и неизвестни неща. Смятали да поискат помощ от нея.

Най-неочаквано на някого му хрумнало, че съвсем няма да бъде лошо, ако преди да се свържат с цивилизацията, да използват без позволение някои от изявените нейни представители. Наказуемо по всички земни закони деяние. Но можели да си го позволят. Човечеството дори не предполагало, че съществуват.

За тази цел били изобретени и построени специални апарати, но усилията им да доведат тук хора, с чиято помощ става регулирането на част от взаимоотношенията на Земята, се провалили. Прехвърлянето ни успяло едва на третия път и то за ограничено време — приблизително двадесет и четири часа земно време...

Не слушах повече. Марлоу се оказа прав в пророчеството си. Бяха ни определили ролите на следови кучета, с всички произтичащи от тях последици.

Случайно зърнах очите на Поаро. Сияеха в зелена светлина. Холмс гледеше строго и отнесено из празнотата на пространството, а Марлоу нервно хапеше долната си устна. Само по лицето на Еърт не се забелязваше проява на каквито и да били чувства. По моето също, предполагам, само дето се превивах вътрешно от смях. Излизаше, че глупаци съществуват не само на Земята, а и из безкрайната Вселена. Особено глупаци, вярващи в съществуването на всичко, написано на хартия...

— Двадесет и четири часа? Не ви ли се струват много? — попита не без сарказъм Марлоу.

— Ще се наложи да напрегнете всичките си сили и възможности. На този етап е невъзможно да са повече — отби атаката в глупостта си Зевсът.

— А не ви ли е минало през ума, че може и да не успеем? — запита строго Холмс.

— Никой от вас шестимата не е свикнал да губи! — възрази с детинско доверие Зевсът, с което ме вбеси.

Разбирам доверчивост и вяра, но сляпа вяра и доверчивост, клонящи към идиотизъм, не разбирах. Едно мислещо същество, за каквото Зевсът претендираше, че е, трябваше да знае и разграничава докъде се простират границите на вярата и докъде на мисълта.

— Шестима?! — учуди се Еърт.

— Долу ви чака комисарят Мегре — напомни му Зевсът. — А сега е време и за вас...

Не успях да мигна и бях отнесен. Изглежда решиха, че определеното ни време за аудиенция е изтекло. Напрегнах очи, за да различа поне нещо от преливащите наоколо образи, но си останах само с усилието.

Най-точното определение — плъснаха ни в края на огромно поле, където в позата на паметник на велик мъдрец ни чакаше Хермес.

— Ставайте! — подкани ни той.

Чух как Поаро с пъшкане се надига от синьо-зелената трева и нещо мърмори на френски. Не разбирам този език, но не беше трудно да се досетя по интонацията, че напълно съзнателно ругае. Имаше защо. С нас се отнасяха като с вещи.

— Да вървим! — поде Хермес.

Набързо установих целостта на костите си. Не можеше да има счупвания. За какво им бяха контузени детективи, трябва да са си направили сметката.

На около половин километър издигаше снага нещо като град — макар това да беше чисто субективна преценка от моя страна. Виждаха се блестящи куполи и някакви други непознати съоръжения.

Хермес не тръгна направо към „града“, а пое успоредно с него. Вървеше с бързи крачки. Кретахме бавничко подире му и го предизвиквахме да ни подканва презрително със златистите си очи.

Стори ми се, че извървахме много път, преди да спрем пред една сграда, боядисана по някакви странни канони на красотата в крециящ лилав цвят. На нейния фон се открояваше, и то ярко, ниска, набита, но широка колкото старинен скрин фигура, облечена в пардесю с кадифена яка и бомбе на главата. Фигурата предизвикателно държеше ръце в джобовете на пардесюто и ни гледаше грубовато, но сърдечно.

Хермес разсеяно се отдалечи вдясно и зарея поглед към лилавия ужас.

Мълчанието се проточи, взе да понамирисва на страх. Не познавахме човека пред нас, но бяхме поне единодушни, че беше именно човек. Дори на мен ми се стори, че прилича малко на Жан Габен.

— Казвам се Мегре — доби най-сетне дар слово застрашителната фигура и протегна ръка да поздрави Поаро — най-близкия до нея. — Ще ми бъде приятно да се запознаем, щом заедно ще работим...

Беше нелепа картинка. Под лъчите на синьо-зелено, чуждо и непознато слънце, правехме опити да си останем културни. Отстрани можеше да изглежда доста тъжно.

— Не съм чувал за вас — задържа моята ръка Мегре.

Усмихнах се.

— Затова пък аз съм (за малко да кажа чел) слушал много за Вас. И това ми стига да Ви познавам, макар и не лично.

От упор Мегре ми хвърли дълъг, тежък поглед. Не зная дали ме разбра, но пусна ръката ми и спря пред Еърт. Приличаха на жираф и носорог.

— И на вас мога да кажа същото! — изрече не без известно учудване Мегре.

— И аз ще повторя думите на Вонедиан! — отвърна спокойно Еърт, докато се ръкуваха.

— Приятели, нека да отдадем дължимото на нашия чичероне — намеси се Поаро, тъй като имахме намерение да проведем разговор. — Струва ми се нетърпелив.

Непредпазливото изказване му струваше един изпепеляващ поглед от страна на приближилия се Хермес.

— Продължаваме!

— Преди това мога ли да попитам нещо? — проточи Марлоу.

— Не можете! — кисело отсече пощальона на боговете.

Горкият нямаше представа с кого си има работа. Американците от четиридесетте години не са имали навика да се стряскат от отрицателни отговори.

— И все пак. Каква е тази сграда?

— Сграда — натърти Хермес.

Сега и на американците трябваше да им стане ясно, че и древногръцките герои не са падали по долу от тях.

Но в този момент и на шестимата ни стана ясно, че най-добре беше да запитаме самата сграда за отговор, отколкото да се мъчим да изтръгнем нещо от него.

С мълчанието си му дадохме повод отново да ни подкани да тръгваме. Послушахме го. Холмс вървеше до мен. Безгрижният му вид ме дразнеше. Сякаш не се намираше на незнайно разстояние от Земята, а се разхождаше из Хайд парк.

Пред нас крачеха Еърт и Марлоу. Марлоу следваше примера на Мегре. Беше пъхнал ръце дълбоко в джобовете на широкия си панталон. С кройката на костюма си приличаше на гангстер от стар филм. Именно стар; сега гангстерите ходят във фракове.

За разлика от преди, този път направо се насочихме към „града“ и спряхме пред първите му съоръжения. От едно от тях изскочи Хефест-Вулкан.

— Пълен комплект! Браво! Дано успеете! — възкликна той възторжено. Изглежда му доставяше удоволствие да ни вижда. Но пак не забелязах да куца. Дали Марлоу не си въобразяваше?

— В какъв смисъл „дано успеете“? — предразполагащо попитах.

Глава нямаше да ме заболи от малко дипломация. Винаги съм вършел обратното.

— В смисъл, че преди вас имаше много други, които не успяха — получих незабавно отговор.

Изгледах го не без подозрение. Кой казваше истината — Зевсът или Хефест-Вулкан? Шестото чувство ми подсказваше, че последния.

— Искате да кажете, че не сме първите? — обля го със зеленината на погледа си Поаро.

Изглеждаше искрено възмутен.

— Нито пък последните, ако не успеете. — Вторият отговор бе по-точен, но и по-неприятен.

Поаро вдигна учудено вежди и замълча. Аз продължих.

— Сигурно с нетърпение чакате да се втурнем по следата? — казах, все едно нищо не сме чули.

Така трябваше. Кой знае какви намерения имаха, щом още от началото ни лъжеха. Хефест-Вулкан се усмихна в брадата си.

— Рано е да се говори за следа. Този град е един от незасегнатите. Според нашите изчисления началото на тайнствената смърт се очаква не по-късно от четири часа, смятано от настоящия миг.

Ще имаме грижата да ви повикаме, а до тогава, ако искате, можете да си починете. Из града обаче, не можете да се разхождате.

Нямаше начин да не се спогледаме. Не за забраната. Не ни се понравиха думите му за изчисляването на смъртта. Не е приятно, че и времето на смъртта може да се изчислява.

Когато се окопитихме, брадатата грамада беше изчезнала. Не ни оставаше нищо друго, освен да се огледаме предпазливо. Пощалъонът на боговете също се бе изпарил. Но и обстановката около нас се беше изменила. Стояхме като гаврошовци в средата на широка, наполовина покрита с павеа, наполовина с нещо като асфалт улица.

— Довиждане, господа! — неочаквано се обади Холмс. — Ако не ме лъже паметта, онази къща там е 221-б. Винаги можете да ме потърсите в нея.

Холмс спокойно се отдалечи и влезе в къщата. На външен вид наистина приличаше на небезизвестната сграда на Бейкър стрийт.

Почти веднага след него, Поаро промърмори, но така, че да го чуем, че съседната сграда удивително прилича на хотела, в който последния път бил отседнал.

Съвсем скоро на улицата останахме аз и Еърт. Известните детективи бяха се скрили в крепостите си, за да смелят на спокойствие събраните зрънца истина. Бутафорията на домакините се оказа напълно успешна. Нищо, че бяха объркали стиловете. Сивото вещество в главите на детективите вече се намираще в движение.

— Аз ще бъда отсреща — каза Еърт и посочи с глава една невзрачна псевдокъща.

Погледах след него, докато не влезе, повъртях се малко в себе си, за да преглътна изоставянето си на произвола на съдбата и се насочих направо към входа пред мен. Зданието приличаше на хотел, а когато съм в командировка — това ми хрумна изведнъж — не избирах къде да подслоня глава.

Вътре чувството ми за хотел не ме напусна. Изкачих се по имитиращи мрамор стъпала и бутнах първата врата вляво. Стаята ми се стори уютна и най-вече разполагаше с легло, на което седнах не без удоволствие. Няколко мига седях, а после реших, че няма да е лошо да размислям легнал, тоест в любимото ми положение, а от там до прегръдките на съня съвсем не е далеч. Неусетно съм заспал.

III

Събуди ме гласът на Зевса.

— Всички вас чакат, Вонедиан! Събудете се!

Не го послушах, разбира се. Насилват ли ме да направя нещо, върша точно обратното. Измъкнах се елегантно от лапите на съня и едва тогава отворих очи. През същото време, поради липса на друго занимание, Зевсът хулеше Вселената до девето коляно. И то тази, която си бе дала труда да създаде мен. Сигурно тя нямаше прилика с неговата.

Преспойно се настаних в средството за придвижване, и този път пилотирано от момчето за всичко — Хермес. Седнах до Мегре, който кимна одобрително и извади лулата. Реших да го последвам с цигара. Носех ги в джоба на панталона, но до сега не бях се сетил за тях.

— Никакво пушене! — веднага ни предупреди Хермес.

Хефест-Вулкан до него незабавно потвърди с глава. От ляво, Зевсът продължаваше да бълва змии с очи, плюс останалите ужаси на Вселената, които за щастие не познавах. Не му обърнах кой знае какво внимание. Свикнал съм да ме гледат по този начин. Иначе нямаше да съм наясно как да се държа. Сега знаех. Направих се, че не се отнася до мен.

Шестимата седяхме отзад наблъскани като сардели в консерва. Хермес, за назидание, а може би в стремежа си да настигне избягалия си речник, подгони така апарата, че се заклатушкахме. Видях Поаро да позеленява. Онези май ни бяха моделирали или там както се казва, с всичките ни недостатъци. Добре, че пристигнахме, в противен случай щяхме да сме с един по-малко.

Хермес, без да прави физиономии на досада, отвори пролука в обгърналия ни при движението непрозрачен купол.

— По дяволите! — изръмжа Мегре до мен.

На негово място щях да добавя — по дяволите, дяволите! Защото съществата, които виждахме, не се различаваха от тях. Само, дето

нямаха рога и опашки. Всичко друго — копита, зъби, външен вид, си беше на мястото.

Това донякъде ме успокои. Почти дотам, че да се престраша и да се изхлузя от апарата, за да зяпна отново от изненада.

Сред дяволите прелитаха или се придвижваха пеша бели крилати човешки фигури...

Принадлежах към един народ, който е бил езичник и в езичеството, което ми помогна да се съвзема пръв. Захвърлих настрана ужасите на ада и рая и се заоглеждах. Намирахме се на нещо като площад, с някакво безформено подобие на паметник в средата, който гъмжеше от „дяволи“ и „ангели“. Не забелязах други средства за придвижване освен апарата на Хермес.

Около площада се издигаха сгради от неизвестни, поне за мен, архитектурни типове. Долу в тях, се виждаха различни видове магазини или там както ги наричаха посвоему. Земята бе застлана с мека непотъваща настилка, заобикаляща особено почитателно паметника. Точно на границата между изкуствената материя и кръга от изсъхналата земя около него, лежеше тялото на дявол.

В началото го помислих за пиан, но веднага си спомних, че това състояние е присъщо най-вече за хората и се втренчих подозрително.

— Първият труп — подхрани подозренията ми с информация Хефест-Вулкан.

Всички настръгнахме и пристъпихме към трупа. На пет метра от него спряхме и... всеки според метода си на действие, се зае да го оглежда.

От страна на размотаващите се по площада ангели и дяволи бяхме удостоени с горе-долу толкова внимание, колкото обръщаха на паметника.

Всъщност не изпитвахме кой знае каква нужда, защото все повече и повече се задълбочавахме в ролята си на следови кучета, точно това, което се искаше от нас.

Холмс стоеше до трупа и зорко оглеждаше земята около него. Според мен напразно. Малко неща имаше за гледане. Поаро, застанал от другата страна, стрелкаше с очи ту трупа, ту паметника, сякаш се надяваше те да му отговорят.

Трупът лежеше по очи, с изпъната дясна ръка и леко сгънати крака. Другата му ръка бе затисната отдолу. Това беше най-

същественото. Починалият не беше се гордял с особено висок ръст. Още преди ми направи впечатление, че освен фантастичната си уродливост, и ангели, и дяволи, имаха почти един ръст. Средният не надвишаваше метър и четиридесет.

По гърба на трупа не се виждаха рани. Марлоу приближи и спокойно го обърна. Същото важеше и за гърдите. По лицето на „дявола“ бе застинала сатанинска усмивка, която накара Мегре да изсумти в лулата си, а Марлоу малко да отстъпи. Аз, да не остана по-назад, се задавих в дима на цигарата си. Само Еърт продължи да го гледа невъзмутимо.

— Следи няма... — каза Холмс. Гласът му непривично трепна. — Изглежда мистериозно.

— Погрижили сме се и за това — изгърмя Хефест-Вулкан зад нас.

Обърнахме се. Двойката гиганти стоеше чинно на разстояние от нас и ни гледаха, ако не с обожание, то поне с уважение.

— Погрижили сте се да няма следи ли? — равнодушно попита Марлоу.

Зевсът го изгледа раздразнено и направи движение към кръста си. Помислих, че още секунда и ще последва нов труп, този на Марлоу, но се оказа съвсем друго.

От апарата на Хермес изскочи еднометров паяк и като любезно даде път на няколко пешеходци, дотопурка до трупа и се зае с някакви неразбираеми манипулации около него.

— Кибернетичен организъм! — посочи с очи паяка Еърт.

За наш срам ние го гледахме изумено и мислено го сравнявахме с паяка на страха у себе си. Май беше по-малък.

— От най-висок клас. Конструиран е специално за такива случаи — отговори Хефест-Вулкан. — В него е събрана цялата земна наука криминалистика. След обработката, интересуващите ви факти ще бъдат предадени незабавно.

— А къде е живял, с какво се е занимавал? — без да си дава труда да вади лулата от устата си, подхвърли Мегре.

— Всички данни — натърти Хефест-Вулкан, — ще ви бъдат предадени!

Марлоу го изгледа недоверчиво. И аз не му вярвах, но нямаше какво да се прави. Не вървеше да му го изтърся направо. Щеше да

изглежда като заяждане.

— Да се отместим встрани, да не пречим, приятели — тъжно каза Поаро. — Нека машината си върши работата. Да не я смущаваме.

— Засягате ли се? — попита веднага Зевсът.

Стори ми се, че е изненадан.

— Напротив. Просто ми е интересно как една машина ще замени действието на сивите клетки — енергично поклати яйцевидната си глава Поаро. Личеше му обаче, че е страшно огорчен. Не обичам огорчени детективи. Ставаха скучни. Но поне тук нямаше опасност да се огорчаваме дълго и да скучаем.

Не бяха изминали две пълни минути и машината-паяк зажука и спря да се лута. Във въздуха се появи нещо като екран и на него по не знам какъв си начин се проектира човекът-дявол. Разхождаше се безцелно из площада. Разходката му продължи малко. Спря, залитна, закрепи се някак върху лявото си копито и изведнъж рухна като подкосен на земята.

Извърнах глава. Шляещите се ангели и дяволи продължаваха да не дават признаци, че ги интересува какво става. На друго място, в такъв момент, зад нас щеше да има цяла тълпа. А тези само стрелкаха срамежливо и възхитено Хефест-Вулкан и Зевса. Не беше трудно да си обясня защо. Сигурно им изглеждаха по-страшни от техните дяволи, ако ги имаха, разбира се.

От паяка се разнесоха къси звуци. Хефест-Вулкан се нагърби с ролята на преводач.

— Загиналият е тридесет и шест годишен, пилот на самолет. Женен. Две деца. Живее в областта... извън града...

Последва името му. Не по-малко от десетина съгласни букви.

— ... (името с десет букви), е прекрасен човек, баща, съпруг...

Пълна характеристика, от която обърнах внимание само на това, че е имал доста приятели.

— ... По трупа не са открити рани. Няма симптоми на болестно състояние. Следи от органични и неорганични отровни препарати също не са открити...

Толкова. Сякаш сами не го виждахме. Останалото се постарях да пропусна покрай ушите си. Готвех се да задам, когато паяка свърши, няколко въпроса, но Марлоу ме изпревари.

— Според машината ви излиза, че този тук не трябва да е мъртъв. Поне аз така го разбирам, но виждам обратното. Как ще го обясните?

— Машината предава само фактите. За вас остават заключенията — напомни му ролята Хефест-Вулкан.

Прозвуча невъзпитано.

— Някакви прояви в миналото му? — дойде най-сетне моят ред.

— Никакви — намеси се Зевсът. Изглежда умираше да разговаря с мен. — В двете звездни системи практически не са извършвани престъпления, поне такива, каквито вие разбирате, от векове.

Думите му ни накараха да се въздържим от въпроси. Ставаше все по-неразбираемо. Трудно можехме да се ориентираме.

— Но по дяволите! — избухна Поаро. — Нещо все пак трябва да има! Не може да има труп, а да няма причина!

— Именно причината трябва да откриете вие! — натякна му безочливо Зевсът. — Затова сте и извикани!

— След като сте ни повикали да разследваме престъпление, ние ще се постараме да разкрием причините — каза Холмс и погледна джобния си часовник. — А дали ще успеем, това бъдещето ще покаже. Остават ни още осемнадесет часа.

IV

Върнаха ни в съвкупността от улици, стилове и времена, определени ни от съименниците на боговете за почивка и размисъл.

Прибрахме се мълчаливо по крепостите си и всеки от нас се зае да размества гънките на мозъка си, за да се захванат, както Поаро обичаше да казва, сивите клетки на работа.

Може да изглежда просташко от моя страна, но счетох за най-разумно да се изтегна обратно в леглото. Предпочитам да лежа, отколкото да се разхождам из стаята. Правил съм го не един път и нито веднъж не ми е помогнало особено — само подобряваше храносмилането ми. От друга страна беше рано за угризенията на съвестта. Оставах почти седемнадесет часа, през които щях да се сетя и за тях.

Събудих се от дискретно драскане зад вратата. Станах да отворя и неволно отстъпих назад. От прага хем умолително, хем настоятелно, ме гледаше паякът-машина. Цяла секунда премислях какво да го правя, после се отместих и го пуснах да влезе — нищо чудно да се окажеше полезна вещ.

Следващите няколко минути седях на леглото и смучех цигара. В интерес на истината не мога да твърдя, че мислех — напротив, зяпах паяка как се разхожда от ъгъл до ъгъл, сякаш нервиран от моето бездействие.

Станах, прозях се невъзпитано (от което паякът замря неподвижно. Въобрази си вероятно, че на всичкото отгоре притежавам и машинноканибалски навици.), и реших да направя един апашки рейд. Казано на литературен език — да се поразходя, за да създам впечатление, че не бездействам.

Докато слизах към изхода, си мислех при кого най-напред да отида и напълно правилно реших, че ще бъде глупаво от моя страна, ако не почета пръв героя на Конан Дойл. Прекосих улицата, не без вълнение се изкачих по прочутите стълби на 221-б и почуках на вратата. Нямах как да я объркам, беше единствена.

В отговор ми изръмжаха нещо, което можеше да мине за „да“ и „влезте“, ако не и за двете заедно.

Натиснах с трепет дръжката — щях да вляза в самата светая светих на криминалистиката (литературната, ако някой претендира за точност) — което от само себе си беше повече от вълнуващо.

Вратата се отвори леко и в носа ме блъсна отвратителната миризма на пърлени на бавен огън лисичи опашки. В стаята бе така задимено, че трябваше да напрегна очи, за да забележа Холмс.

Той полулежеше в някакво кресло и пушеше. Погледът му лениво се рееше из димната стреса, без съмнение с благородното намерение на всяка цена да измъкне отговорът на загадката от нея. Въпреки поносимата температура отвън, в камината огънят се мъчеше в безумна агония за кислород, но гореше.

— А, Вонедиан? Здравейте! — сепна ме язвителният глас на Холмс. — Виждам, че сте спали добре!

— Почти добре — отговорих, без да обръщам внимание на неговата проникателност, призната не само от Уотсън, но от всички читатели. — Извинете ме! Не може ли малко да отворим прозореца? Тук не се диша от дима на лулата ви!

— Боя се, че ще останете огорчен, Вонедиан! Опитах се да го отворя. Безуспешно. Не се отваря.

Продължих да държа на своето. Имаше опасност в следствието да се появи нов труп — моят, загинал от задушаване с тютюнев дим. Такава смърт не ме блазнеше особено.

— Моля, опитайте като желаете — гласът на Холмс стана безизразен.

Не беше срещал друг път толкова упорит индивид.

Моята упоритост често ми е създавала неприятности. Направих крачка към близкия до мен прозорец и металическо щракане — силно и предупредително — спря насилствените ми намерения. Димът почти мигновено бе изсмукан от невидими апарати.

— Май е по-добре така! — овладях неволното си трепване аз.

Холмс не даде признаци, че ме е чул. Продължаваше да съзерцава пространството с немигащи очи.

— Вас ви мъчи нещо? — попита след минута той.

— Мъчат ме паяци. От онзи вид, дето видяхме на площада. Дойде неканен на гости. Разбира се, пузнах го — отвърнах кратко и

заразглеждах обстановката.

Артър Конан Дойл добре я е описал, така че няма защо да плагиатствам. Ако имаше някакви изменения, не вярвах точно пък аз да ги забележа.

— Паяци ли? — повтори Холмс сепнато. — Като онзи?

Проследих погледа му. Зад вратата, свил крака под себе си, клечеше моят паяк.

— Не разбирам как е успял да се вмъкне?! — учудих се с основание аз.

Добре си спомнях, че бях го оставил отвън.

— Този е моят — усмихна се леко Холмс. — Вашият в момента е зад вратата. Ако искате го поканете и седнете където ви е удобно...

Беше невъзпитано да не го послушам. Пуснах паяка и седнах срещу Холмс.

— Не сте дошли само да се оплачете от паяка си, нали?

Въпросът беше нещо подобно на „хайде, изплюйте камъчето“. Реших, че няма да е лошо преди това да се направя на разсеян.

— Дойдох да си поиграя на доктор Уотсън. С ваше разрешение, разбира се.

Холмс се усмихна отново.

— Повече ви е нужно насърчение или нещо от този род. Така че не се опитвайте да играете ролята на Уотсън. От вас би могло да излезе велик мистификатор, но съвсем посредствен артист.

Засегнах се. Досега си мислех, че бих конкурирал успешно ако не Делон, то поне Фернандел, а той от един път ми отрязва илюзиите. Не беше прав, но преглътнах думите му като горчив хап, подаден от любим човек.

— Всъщност, ако искате да бъда искрен, дойдох да ви запитам какво мислите за това убийство. Не намирате ли, че е твърде мистериозно?

— Загадъчно да, но мистериозно е силно казано. В убийствата няма мистерия. Имаме престъпление, без да е останала видима следа от престъпника, това е най-точното определение. Само че престъпление без следа, съгласете се, и по ваше време, е пълна безсмислица. Следователно следа има, но ние не можем да я забележим. Това мога да ви кажа. Под слънцето рядко се случват нови неща. Всичко безкрайно се повтаря.

— Забравяте, че това слънце не е нашето — постарях се уточнението да не прозвучи като забележка.

Изглежда успях.

— Не съм забравил. Мотивите на престъпника трябва да са едни и същи, независимо на кое слънце живее.

Простих му объркването. На звездите никой не живее.

— Използувах паяка, за да проуча някои неща — нали за това са ни ги изпратили. Мисля, че долавям нещичко, но още не съм сигурен какво е то. Възможно е следата да се окаже лъжлива.

Не го попитах какво долавя. Беше невъзможно да показвам пред него невежеството си. Холмс си придаде безгрижен вид.

— Кълна се във всички земни богове, че няма да отмина решението на тази загадка. Загадъчното винаги ме е привличало...

Заприлича ми на чиста хвалба, но се сдържах и го пропуснах покрай ушите си. Уотсън го нямаше да се впусне в дитирамби по адрес на метода на Холмс, така че на него нищо друго не му оставаше, освен сам да се заеме с тази работа.

— Жалко, че не са се сетили за цигулката ми! Така ми се ще да посвиря! — каза Холмс тъжно, което ме накара да застана нащрек.

Само това оставаше сега. Отново тъжни детективи. Той стана.

— Вие също, надявам се, сте стигнали до някаква следа? В противен случай едва ли бихте си позволили да се разхождате.

Предположението бе логично, но твърде далеч от истината.

— До никаква следа не съм се добрал. Правя опити да осъзная в какво са ни забъркали — отговорих уклончиво.

Холмс ми хвърли един изпитателен поглед, който мъжествено отбих в кафявата доброжелателност на очите си.

— Според мен, в нищо лошо. — Холмс разпали отново лулата си и направи няколко бързи крачки. — Искат само да им помогнем в разследването.

— Никак не ми прилича на помощ! — скептично отговорих.

— Защо мислите така? Имаме труп, следователно има и престъпление. — Холмс бе на път да се учуди, но не го направи.

— Ами ако е неизвестна болест, самоубийство или кой знае какво?

Въпросът ми бе чисто риторичен, но той разбра обратното.

— Мислите, че онзи човек е държал да се самоубие точно в центъра на площада? — каза Холмс и продължи назидателно — Психиката на убиеца понякога е несъвместима с човешката логика. Вие го знаете добре. Имате опит, както разбирам.

— Не знам вече как да го използвам — признах дори за мен неочаквано.

Усетих, че Холмс поиска да каже нещо, но се въздържа. Можех да се досетя какво е — по-добре беше да престана да се оплаквам и да си гледам работата. Все пак несъзнателно ми бе подхвърлил нещичко, над което си заслужаваше човек да си поблъска главата.

— Рано е да се отчайвате! — каза Холмс меко.

Острият му поглед пробягна по лицето ми.

Станах да си ходя. Не обичам да ме изследват като под микроскоп, особено когато имаше за какво. Взех си довиждане с Холмс и излязох на улицата, където с право се запитах в коя посока да отнесе тялото си. Желанието ми да обикалям именитите си предшественици се беше изпарило. Насила се правех на глупак, без да имаше нужда.

Заозъртах се в стремежа си дано забележа нещо, с което да разсея надигащото се у мен недоволство, но улицата беше все така пуста, както преди. Паякът изтопурка до мен. Извъртях се и му хвърлих един зверски поглед, без да си давам сметка, че мога да го уплаша. Така и стана. Отдалечи се на цели пет метра.

Автоматично запалих цигара, пъхнах ръце в джобовете на панталона си и потеглих. Преди да съм извървял двеста-триста метра излязох извън „града“. Беше неочаквано, но го приех като факт. Не беше време за умуване. В далечината се издигаше лилавият мастодонт и някак от само себе си, без излишно да натоварвам ума си със „за“ и „против“, краката ми сами ме понесоха натам.

Още с първия по-близък поглед се разочаровах — сградата не беше нищо особено. Всъщност, казвам го от чисто човешка злоба. Не бях срещал през дългата си практика подобна глупост и тъкмо това му беше особеното. Съоръжение, строено с единствената цел да учудва зяпащите го и да ги затрупва със стотици въпроси и предположения, ето какво беше.

Докато го разглеждах, разбира се, и аз не останах по-назад. През главата ми се изредиха поне двеста хипотези, които една след друга се сгромолясваха като несъстоятелни. За да задоволя напълно

любопитството си, обиколих го четири пъти и на петия... се сблъсках със Зевса.

— Какво търсите тук? — веднага запитва той, стреснат не по-малко от мен от неочакваната ни среща.

Имам удивителната способност да не губя самообладание. Въпрос на тренинг.

— Чели ли сте приказката за бурените? Където не ги сееш, там поникват! — озъбих се на тона му аз.

— Не съм. Но вие нямате работа тук — настоя на своето косматата пародия на древногръцкото божество.

— Да не би да е забранено да се разхождам в тази посока?

От малък съм на мнение, че най-добрата защита е да се задават въпроси. Изпробвал съм го не един път и винаги с успех.

— Тук не е място за разходки! — Зевсът изведнъж доби вида на побеснял от яд таралеж.

Оставаше и брадата му да настръхне и приликата щеше да е пълна. Но и така му отиваше.

— А защо? — подех с възможно най-любезния си тон. В същия миг отговорът ми бе сервиран с прелестно изящество.

В грапавата стена на сградата се откри широк отвор, от който излязоха Хефест-Вулкан, Хермес и още една личност. И тримата нямаха вид да са прекарвали приятно вътре.

Последва непредаваема с думи игра с очи между Зевса и останалите, която ме озадачи и накара наистина да се почувствувам не на мястото си. Но не до там, разбира се, че да взема да си тръгна. Напротив, заразглеждах най-нахално новата личност.

Приличаше малко на Хермес. Носеше същото облекло и също нямаше брада...

Това за брадата направо ме сряза ниско долу, в стомаха. Мислено изругах. От срещи със заядливи богове и литературни герои, не ми бе останало време да забележа, че за разлика от Зевса и Хефест-Вулкан, Хермес не носеше брада. Безспорно това го издигаше в очите ми, беше осъзнал, че грижите около нея не си струват труда. Но имаше и нещо друго.

— Още ли сте тук? — изръмжа недружелюбно Зевсът, с което ме стресна. Не го очаквах. Въпреки това му изпратих една мефистофелска усмивка.

— А къде да бъда?

— Докато се пъхате където не ви е работа, в града са станали още четири... (за малко да каже убийства, но се осъзна) четири случая на смърт.

— Да не би да искате да отида и като Христос да ги съживя с докосване с пръст? — разширих усмивката си аз.

Сигурно приличах на идиот. Признавам си го. Но Зевсът отново започна да ми лази по нервите.

Неочаквано Хефест-Вулкан издаде някакъв хълцукащ звук. Извъртях се рязко към него.

— Мислите ли, че е много възпитано да се смеете?

Изглежда съм вложил достатъчно красноречие в погледа си, защото хълцукането престана.

— Не съм имал такова намерение. В момента това е недопустимо — сериозно отвърна той. Но на мен ми прозвуча като чисто оправдание. — Защо се заяждате с нас?

Вече се гневях. Малко ми оставаше да направя някоя глупост.

— Защото не започнах пръв!

Продължих за беснея вътрешно. Външно не биваше да го показвам. Винаги пречи.

— И защото някои се опитаха да ме изгонят, сякаш съм случаен минавач. Би трябвало да са наясно, че само когато аз пожелая, ще си отида. Дори да си послужат със сила, пак няма да постигнат своето.

Подсилих ефекта от думите си с един пряк поглед към Зевса. Ако имаше силата да убива, моментално щеше да го просне по очи. Едва след толкова години практика, сега ми ставаха ясни подбудите за убийствата. Ето как ставаха. Всичко започваше от един поглед.

— Няма ли да бъде най-добре да отидем на площада? — прозвуча невъзмутимият глас на Хермес.

Накара ме приятно да се изненадам. Беше най-дългото изречение, изговорено досега от него. Обърнах се да му го кажа, то той предвидливо реши да изчезне заедно със спътника си.

Зевсът и Хефест-Вулкан побързаха да го последват, така че останах насаме със злобата си, което никак не е приятно. Изругах така, че ако лилавата сграда имаше уши, веднага щеше да ги запуши. Тъй като нямаше, само потрепера страхливо.

— Дай ми картина от площада! — изляях към паяка аз.

И той трепна, но се подчини на свистящите в гласа ми звуци. Телата бяха разделени по равно — две на ангели, две на дяволи. Първият труп лежеше до паметника, останалите — не повече на десет метра от него. Жителите на този град все се изхитряваха да умират близо до паметника. Сякаш ги привличаше като магнит.

Близо до местопроизшествието, в плътна група, стояха Хермес и другите божествени изчадия. Малко по-близо, над един от трупове, бяха се навели Холмс, Поаро, Мегре и Марлоу. Оглеждаха го най-внимателно, а до тях паякът (един?) ловеше с антените си бледите следи на смъртта.

Беше мила картинка наистина. Цветът на литературната криминалистика в действие.

Вяло заследих именитите си колеги и с учудване установих, че Еърт липсва. А това означаваше, че и той като мен, бе решил да не присъствува на подобен фарс...

Послушах още малко разговорите (Зевсът припяваше нещо, а Хефест-Вулкан му пригласяше) и заповядах на паяка да се изключи, което той направи не без удоволствие. След това потропа с шестте си крака и ме напусна. Прав му път. Никога не съм обичал паяците.

Повъртях се ръмжейки още няколко минути около лилавото чудовище и бавно поех към града. Зевсът се лъжеше, ако мислеше, че повече няма да ме види тук. Оставащите петнадесет часа щях да се разхождам само на това място и никъде другаде, напук на боговете...

V

Докато има хора, дотогава ще има и престъпления. Не знам кой го е казал, но е бил прав без съмнение. У човека най-трудно се променя съзнанието... че е Човек. Проста наглед истина, но струваща на Човечеството милиони жертви. А още колко ще струва, това никой не може да предвиди.

Според моите наблюдения, работата, за която ни бяха извикали (най-точно — взели на заем), ставаше все по-заплетена. Три цивилизации, коя от коя по-напреднала в най-различни области на Знанието и... престъпление, приемащо чудовищни размери. Звучеше абсурдно. Поне толкова, че да спра напълна си да мисля, да укротя бунта на „сивите си клетки“ и да се понеса с цялата си сила на долните си крайници към Еърт.

Беше най-доброто решение. От всички нас, Еърт беше най-близо до това, което ставаше, отколкото ние — неговите прадеди. Една истина несъзнателно предъвквана от мен до сега. Бях я потискал само от страх да не се изложя, но тя надви човешкото ми тщеславие и ме постави в шах. Какво означава моят страх пред бъдещата смърт на хиляди?

Еърт седеше в някакво подобие на стол и напрегнато гледаше заелите четири стени апарати.

— Здравейте, галактичен инспектор Еърт!

Поздравлението ми прозвуча отчайващо страхливо. Винаги съм мразел апаратите. Нищо човешко няма в тях.

— Само Еърт, ако обичате. Останалото е звание и практически тук няма покритие на съдържанието си — изрече спокойно Еърт.

Замълчах. Гласът от гърдите му прозвуча твърде категорично, макар че апаратът едва ли умееше да предава интонациите.

— Как се ориентирате в тези електронни дебри? — подех, колкото да не мълча. Имах други планове.

— Въпрос на навик. Още от детската си години съм съпътствуван от апарати. Но по принцип рядко се занимавам с тях. Не

е моя работа. За такива като мен остават само умозаклученията.

— Не се отличавате много от нас! — промърморих.

— Неправилно се изразихте. Между нас не могат да се правят сравнения. Вие изследвате аномалиите на човешката психика при познати за вас обстоятелства, а при мен е свършено обратното. Аз се боря с човешкото „аз“ в неприсъща за него среда. Понякога извън обществото и в съвсем непригодни за живот места.

— Преди малко казах „умозаклучения“ — боя се, че и аз се изразих неправилно. Точното определение е — „предположения на базата на всичко известно на човека за човека“.

— Често грешите, предполагам?

— Не отричам. Когато имаме работа с човешко престъпление не може да се разчита на апаратите. Те служат да се провери възможността за престъпление на средата към човека, но не и обратното. Грешката на човешкото съзнание може да бъде доловена единствено от друг човек...

Нещо прецрака в гънките на мозъка ми. Догадката вероятно осезателно е изменила лицето ми, защото Еърт спря и озадачено ме изгледа.

Постарах се да придобия безкрайно тъп вид. Физиономия, за която някога баба казваше, че съм гледал като теле патица. А по-късно жена ми и приятелите ми разправяха, че съм приличал на абориген, който за пръв път вижда мисионер. Усеща смътно, че е човек, но не може да разбере със сигурност дали става за ядене.

— Какво точно искате да узнаете? — попита направо Еърт.

Нито за миг не се усъмних, че ще се досети за какво идвам, но не и за останалото. Не се е родил още този, който би разбрал какви мисли се търкалят под черната ми коса. Ако ще да е и свръхтелепат.

— Грубо казано — всичко. Не знам от къде да започна разследването. Не разбирам какво става тук и няма кого да попитам. Боговете не влизат в сметката, разбира се.

— Ако ви кажа, преди да уточните въпроса си, че всичко е точно така, както ни го разказаха, какво ще си помислите?

— С пълно право ще се нарека глупак. И няма да съм далеч от истината — признах патетично аз.

Еърт се усмихна на самопризнанието ми. Усмивката му беше учудващо добродушна за строгото му аскетично лице.

— Често ли изпадате в такива откровения? — попита той.

Изглежда бе свикнал да вижда къде по-лоши неща от изпаднал в безизходица криминалист.

— Колкото разглезените артисти — постарях се да се измъкна от пряк отговор аз.

Щеше ли да ми повярва, ако му кажех, че ми е за пръв път? Не, разбира се!

— С една дума — никога! Личи ви! — каза Еърт, с което ме пообиди.

Твърде бързо ме бе разкрил. На някои хора им трябваха години.

— На пръв поглед много неща си личат, но не всички са верни — направих опит да се защитя аз.

Както винаги нескопосано. Повече ме биваше да защитавам другите.

Еърт отново се усмихна. Бащински. Коего ме раздразни. Не съм свикнал да се отнасят към мен като с дете. Дори когато бях малък.

— И така, питайте! — Еърт стана на крака. Направи го с такова изящество, че ме възхити.

Беше мой ред да се ухилия. По хулигански — нагло.

— След малко, когато ни дойдат гостите.

В отговор на учудения поглед на Еърт, вратата бавно се отвори и на прага застана Поаро. Като ме видя понечи да се върне, но реши правилно, че вече е късно и пристъпи напред.

Захилих му се приятелски. Идваше за същото, за каквото и аз.

— Добър ден, макар и да не съм сигурен дали е ден! — каза Поаро, като преди това подозрително ме стрелна с очи.

Направих се, че разглеждам един от близките апарати. Еърт възпитано отговори на поздрава му, и той се настани в едно от креслата.

Мълчахме. Всеки чакаше другия да започне пръв. Вътрешно ми бе неловко, но външно бях надянал маската на индиански вожд при разговор с бели.

Поаро не издържа. Всяко от косъмчетата по яйцевидната му глава издаваше недоволство и неприсъща за него плахост.

— Бих желал да ви запитам за някои неща, инспектор Еърт?

Гъста червенина заля лицето на великия детектив, а зелените му очи блеснаха като на котарак в посока на моята скромна личност.

Усмигнах му се, сега подкупващо. Прав беше да ме ненавижда. Не притежавах съобразителност да си тръгна, за да не ставам свидетел на падението му.

— А не бихте ли почакали да се съберем всички? Набързо получих още един поглед.

— Не искате да кажете, че сте ме очаквали?

Поаро кипеше от искрено негодувание и ярост. Заприлича ми на разярена дива котка. Оставаше само да започне да фучи.

— Не, в никакъв случай. Предполагахме, че ще дойдете. Проблемът не може да бъде решен от сам човек — навреме се намеси Еърт, като преди това също си направи труда да ме облее с погледа си.

Добре, че бях свикнал да ме гледат така, иначе съществуваше опасност да се превърна в пара. Приех ангелски вид и зачаках. Не много дълго.

На вратата се почука плахо и с отварянето си пропусна масивната фигура на Мегре. Тежкият му поглед ни измери подред, сетне без покана се настани до мен и заразпалва лулата си. Еърт също седна, като от време на време ме поглеждаше. Мълчах като египетски сфинкс.

— Предполагам, Марлоу и Холмс няма да се бавят дълго! — казах горе-долу след около две минути.

Трябваше да се обадя. Ставахме прекалено умислени, а съм чувал, че не било на хубаво. Никога не можеш да предвидиш последствията.

В отговор получих три възмутени погледа. Приех ги като в реда на нещата.

Малко след моето пророчество, приблизително като рецидивист от средна величина, се вмъкна Марлоу. Не очакваше да ни намери тук и остана неприятно изненадан. Но се примири със съдбата си и под око погледна сиящата ми физиономия.

Сияех не за друго, а защото изведнъж си помислих, че с моите качества успешно можех да заменя Делфийския оракул, ако, разбира се, ми се отдадеше възможност да се върна в миналото.

Накрая се появи величествената фигура на Холмс. За разлика от Марлоу не бе забравил доброто си възпитание — поздрави и съвсем естествено се настани в предложеното му от Еърт кресло.

— Кой ще започне пръв? — запитах. Вътрешно се бях ужасил от пророческите си възможности.

Наистина никой от четиримата не бе достигнал до някакво смислено заключение. В противен случай едва ли щяха да търсят помощ от Еърт. Имаха твърде високо мнение за собствените си способности, за да го направят.

— Най-старият! — подхвърли Марлоу и ми прати една гаменска усмивка.

Изгледах го строго. Само аз имах правото да се правя на идиот. На другите не им отиваше на литературното реноме.

— Не трябва да искате това от нас, Вонедиан! — каза Холмс. — Моят дедуктивен метод взе застрашително да се поклаща. Аз съм безсилен, да си призная. Честно. Случаят е сложен и като че ли, не е лъжица за нашите уста, за съжаление. Започнете по-добре вие, Еърт. Вие знаете нещата повече от всички нас.

Холмс извади лулата си и бавно започна да я пълни. Гледахме го като хипнотизирани. Признанието му ни обърка.

— Нещо повече — обади се Поаро в негова подкрепа — случаят не позволява да се намерят стабилни точки. Всичко е така... така объркано, че „сивите клетки“ са прави да се молят за повече обяснения. Ще ни ги дадете ли, Еърт? Дошли сме за това.

— Почти всички! — побързах да уточня аз, защото внезапно ми хрумна свръхгениално решение. — Имам едно предложение.

Съобразих да спрем и да си разделим лилавото чудовище поравно, за да можем спокойно да го наблюдаваме. Тъкмо навреме.

Въздухът около сградата затрептя. Вътре нещо забоботи, след което боботенето премина в дразнещо ухото свистене. Май започваше. Не смеех дори на себе си да призная какво. Черта, която просто ненавиждах понякога. Но какво да се прави, не съм идеален.

С мъка потиснах надигащите се в мозъка ми урагани и отново се заех да играя ролята на орел — разбира се, без перата и опашката, само с погледа си. Долових движение вляво. Еърт несръчно ми правеше знаци, в смисъл какво става. Отговорих му, с взет на заем от маймуните жест, да чака. Дали ме разбра, не знам, но се постара да не досажда повече.

Не се наложи да си играем дълго с търпението си. Чу се режещ ушите ни звук и откъм града към нас се понесе искряща светлинна

лента. Лентата позабави малко движението си пред сградата, колкото да ни покаже, че не е нищо друго освен модерната таратайка на Хермес, начело с него, и влетя вътре през зейналия неочаквано под носа ми отвор.

Не се отдръпнах, което ми правеше чест. Напротив, ако бях осъзнал веднага какво става, щях да направя всичко възможно да се вмъкна и аз. Но както винаги, пропуснах момента. В живота ми често имаше подобни пропуски, така че бях се научил да не съжалявам напразно. По-полезно е за здравето.

Стигаше ми и това, което видях. Събрах детективите, почаках още малко и се върнах обратно.

За разлика от недоумяващите ми партньори имах вид на триумфатор. Най-жалкото беше само, че не влизах в Рим, а в някакво неизвестно градче, на още по-неизвестна планета, но и това все пак беше нещо. По-добре градче, отколкото никъде.

VI

— Сега, след като заровихме бойната томахавка, да продължим да си играем на следователи. Ако нямате нищо против, разбира се — казах аз, когато се върнахме пред апаратите на Еърт.

Желанието ми предизвика поредица подозрителни погледи.

— На какво ще играем? — Марлоу имаше вид, сякаш не ме беше разбрал.

— На следователи. По твое време не знам как са се наричали, но съм слушал (за малко да изтъряся „чел“), че често си се сблъсквал с подобна порода хора.

— Не много често, ала достатъчно, за да ги намразя — подхвърли ми една крива усмивка Марлоу.

Пропуснах покрай ушите си намека. Не исках да си губя времето с празни приказки.

— Кой ще бъде пръв?

Видях Еърт да се надига.

— Вас, Еърт, ще помоля отново да проверите ангелите и дяволите. Интересуват ме възможни особености в живота им.

— Имали смисъл да повтаряме изследванията?

— Всяко повторение има своя смисъл — изрекох с тона на древен атински мъдрец аз.

Не обичах да ми противоречат тъкмо когато имах на ум нещо важно. Още една моя отрицателна черта. Всяко дърво си има чепове, но моите са безбройни.

— Добре, щом желаете... — въпреки апарата усетих, че Еърт се пообиди. Въпрос на въображение, разбира се. Поне естествената човешка реакция трябваше да бъде такава.

— И така, да започваме — изгледах подред намръщените детективи. — Ще ви помоля, докато разговарям с един, другите да излязат.

— Защо? Сега не е ли необходимо да се допълваме един друг? — попита Холмс, тъпчейки лулата си.

Мислих цяла секунда, докато разбере, че е прав. Предстоеше ми да разпитвам детективи, а не престъпници. Имаше разлика. Само дано не забравя за нея. Понякога съм страшно разсеян. Или се правя на разсеян. Не знам точно. Не ми е останало време да си го изясня.

— Съгласен съм. Вие ли ще започнете, Холмс?

— Преди това искам да попитам за нещо инспектор Еърт, позволявате ли?

Еърт остави апаратите и се обърна.

— Какво е то, мистър Холмс? — със смущение зададе въпроса той.

— О, нищо особено! Искам отново да ни обясните как е станало така, че да се срещнат три цивилизации сред необятната Вселена.

Лицето на Холмс не трепна. Ние също. Макар, че поне можехме да възнегодуваме. Разказаха ни го преди няколко часа.

— Няма ли да продължи дълго? — изказа опасенията си Мегре.

— Няма значение. Възможно е да сме пропуснали нещо, което сега може да се окаже твърде важно. Няма да е безполезно! — обърна се към конкурента си по призвание и лула, Холмс.

— Не можете ли да си представите как всички хора напускат Земята? — каза Марлоу.

Не се сдържа, а трябваше. С Холмс трудно се спореше.

— Не мога да си представя. Моето въображение има граници — изрече спокойно Холмс, с което накара Марлоу да си затвори устата.

За разлика от него, Еърт почти двадесет минути не я затвори. От равномерния му глас така ми се приспа, че беше равносилно на подвиг да се съвзема, когато най-после благоволи да свърши.

— Благодаря ви, галактичен инспектор Еърт! — топло каза Холмс. — Да видим сега с какво разполагаме и какво знаем...

Внезапно почувствах, че нищо ново няма да науча. Холмс, Поаро, Марлоу, Мегре... бяха свикнали да ловят престъпници от страниците на романите, по собственото хрумване на техните автори и не без изящество. Бяха приучени (това е точната дума), за да търсят престъпника, да извличат доказателствата срещу него от престъплението... А за това престъпление, което насила ни бяха докарали да разследваме, беше нужна пренастройка на мисленето, обхващане съществуващата действителност по друг начин (в никакъв случай изящно-литературен!), и заключенията на елементарното

мислене бяха невалидни. В един друг свят всичко човешко винаги е невалидно...

За да разследва това, което ставаше тук, беше нужно човекът да се нагоди към обстановката, а не тя към мисленето му. Героите на Дойл, Кристи, Чандлър и Сименон не можеха да мислят по друг начин, освен така, както мислеше техния автор. Значи, оставахме само ние с Еърт?

Но и в него не бях много сигурен. Нямах да се учудя, ако се окажеше, че е по-късно литературно творение, с всички произтичащи от времето на издаването му особености. Оставах аз, като единствен жив криминалист...

Откритието ме разтърси и изпълни с опасения. Познавах се. Бях в състояние така да объркам тези три свята, че после щеше да им е необходимо най-малко хилядолетие, за да се съвземат... Неочаквано друга гениална догадка ороси сгърчения ми от собственото си състояние на ужас мозък.

Отворих уста да прекъсна Мегре и както винаги бях избрал най-неподходящия момент. Вратата се откряна и в рамката ѝ се изпъчи Хермес.

— Тук ли сте? — без изненада каза той и направо избърза да премине на въпроса. — Идвам да ви кажа, че в (използва дума, съставена от деветдесет и девет процента от родната ми азбука. Трудно ми е да я повторя.) е настъпило непредвидено усложнение. Времето ви за разследване се ограничава до десет часа.

Погледнах часовника си. Бяхме загубили два часа да се правим на следотърсачи, на следователи и на оратори.

— Кажи там на твоите, че сме готови. Чакаме да ни повикат — изрекох колкото може по-скромно аз. Не беше прилично да се самоизтъквам.

Думите ми предизвикаха лавина от погледи. Бях благодарен, че не е истинска. Но беше по-опасна. Можеше да ме отвлече към други вселени, с истински дяволи и ангели.

— Готови ли сте? — Стори ми се, че гласът на Хермес прозвуча подигравателно.

— Това да не ви учудва? — не му останах дължен аз.

Май с него и останалите псевдобогове само така трябваше да се разговаря. Другият начин още в началото ми бе убягнал.

— Вие сте успели да намерите причините?! — продължи да пита Хермес.

Освен, че стана приказлив, лицето му придоби доста глуповато изражение. Даже срамно ми стана.

— Представете си, да! Или не можете да си го представите? За малко по-интелигентен ви смятах! — иронията ми беше с влакови композиции, но си го заслужаваше. Не обичам гласно да изразяват недоверието си към мен. Много е елементарно.

Не отговори. Вероятно не успя да намери нужните думи из бедния си речник. Но затова пък премина към действие.

Усетих, че летя. Не бях сам. Летяхме всички, както си седяхме. Неприятна картина, но започнах да свиквам. Друго отношение към простосмъртни едва ли можеше да се очаква. Захвърлиха ни като чували върху някакъв прозрачен под. Изругах примирително. И с това се свикваше. Но не успях да свикна с циничната усмивка, с която ме наблюдаваше Зевсът.

У мен нещо заклокочи и скочих на крака. Зевсът също се изправи, но преди да стане, се постара да изтрие усмивката от устата си. Направи го много навреме. Малко ми оставаше да избухна. От всичко най-ненавиждам да ми се подиграват, без да има защо.

— Предадоха ни, че сте се справили с разследването. Вярно ли е това? — запита невинно той.

Разбира се, оставих го без отговор. Първо трябваше да се овладея.

— Е? Няма ли да отговорите?

Рязко се обърнах, за да се съържа. Холмс го гледаше не по-малко ядосан от мен, а Еърт — направо предизвикателно. Не погледнах останалите. Но подобна липса на елементарна култура е недопустима за всички човешки времена, така че не вярвам и те да са останали по-назад.

Кой знае защо, това ме успокои. Поне дотам, че да се стегна. С некултурни хора се справям успешно, да ме пазят боговете от културните. По-нататък бе лесно. Никога не оставям колата си в калта. Това е въпрос на чест, а сега най-вече борбата е за нея. Трябваше да защитаваме честта на Човечеството.

— И гласът на боговете изгърмя. В празно пространство, разбира се... — изрекох презрително аз и се усмигнах на Зевса.

— Не е ли възможно да говорим спокойно? Разговорът взема обрат на заяждане! — влезе в незавидната роля на катализатор Хефест-Вулкан. Изглеждаше истински разтревожен. — Знаем, че не ни обичате, но ви моля да говорим като разумни същества!

— Нима не виждате, че говорим напълно разумно? — престорено се учудих аз. Жалко — той не осъзна, че му се подигравам открито. — А случайно да знаете защо не ви обичам?

— Само предполагаме защо...

Ухилих му се дивашки. Предположенията са винаги малко далеч от истината. От личен опит го знаех.

— Дълга да ви кажа истината. При мен понятията мразя и обичам са малко объркани. Аз мога само да ненавиждам. Казвам го, за да не се заблуждавате. Не желая, плюс това, да останете с лошо впечатление от мен.

— То е едно и също! — като ехо се обади Хермес. Не сполучи да ме стресне, но успя да ми обърне внимание. Не върху себе си, разбира се, а върху петимата индивиди, стоящи зад него.

Виждах ги за първи път, но имах неприятното чувство, че добре ги познавам. Ако не отдавна, то скоро ги бях срещал някъде.

Усмивката ми сигурно е заприличала на сатанинска. Ликувах, подобно на глупак, зърнал щастието си, бягало дълги години от него, да не би случайно да го срещне. Бяха ми довели на крака най-важната улика.

— Преди да ви разкажа нещо, което ще помогне чувствата ни на ненавист да станат взаимни, бих задал един въпрос. Каква е функцията на лилавата сграда?

— Не сме ви извикали да задоволяваме вашето любопитство! — намеси се грубо Зевсът.

Щях да се учудя, ако не го направеше. Бях му любимец.

— Добре осъзнавам защо съм повикан, бъдете спокоен. Сградата интересува повече вас, отколкото мен.

— Не можете ли да говорите без загадки, Вонедиан? — попита Холмс търпеливо.

Гласът му ме накара да се разколебая. Изразих една гримаса на досада. Не мина. Брадати и небрадати богове, детективи, напрегнато ме следяха с очи. Обърнах нова страница с нова интонация. Бащински

покровителствена, същата, която преди няколко часа Еърт се опитваше да ми пробута. Владеех я по-добре от него.

— Бихте ли ми помогнали, Еърт?

— Стига да мога, Вонедиан. Искате да продължа изследванията ли?

— Този път не — пратих му една усмивка, за да го успокоя. Нищо не излезе. Стоеше напрегнал и тяло, и мисли. — Умеете да разказвате хубаво, това имам предвид. Ако можете, разкажете отново същото, което разказахте на Холмс.

Еърт ме изглежда смаяно, но ми гласува доверие и се подчини на молбата ми. Разказваше сбито и най-същественото, така че не ни отне много време.

— Всичко е точно така, нали? — обърнах се към Хефест-Вулкан, след като Еърт свърши.

Беше ми малко по-симпатичен. Имаше характер.

— Има подробности, които нямат значение — каза важно той.

Усмихнах му се злоецо.

— Освен една подробност, която е най-важната. Не ми казахте какво вършите в лилавата сграда. Нищо. Ще ви я кажа аз. Само се постарайте да не ме прекъсвате...

Последва мълчание, което спокойно можеше да мине и за съгласие. Погледнах часовника си. Бяхме загубили тридесет минути за уточняване на взаимоотношенията. Време беше да изплюя камъчето. За разлика от боговете, простосмъртните винаги трябваше да бързат, иначе нямаше да им остане време за живот.

— За смъртта на разумните същества от двете цивилизации сте виновни вие — посочих просташки с пръст Зевса и Хефест-Вулкан.

Нямаше нужда да се правя на възпитан. Вече бях доказал обратното.

— Какво?! — ревноха в един глас брадатите грамади.

— Казах да не ме прекъсвате!

Ставах все по-рязък и груб, но нямаше друг начин да ги накарам да слушат спокойно.

Млъкнаха. Бяха изумени. Детективите също. Поех по-уверено по трънливия път на словото.

— Когато ни обяснявахте случая, вие — посочих, но не просташки, Зевса (просто не знаех как да се обърна към него) —

казахте, че сякаш случайно някаква неизвестна сила си отмъщавала за прекомерното струпване на разумни същества на едно място... Няма такива неизвестни сили и никога не е имало. Неизвестните сили съществуват само в съзнанието на разумните същества.

Поех си дълбоко дъх.

— Не може да има голяма разлика между разновидностите на Хомо Сапиенс. Независимо от средата на съществуване, начина и посоките на развитие, разумните същества психически трябва да си приличат. Разбира се, напълно възможно е да има някои особености, но те едва ли имат значение в случая.

Погледнах слушателите си и се разочаровах от вида Сапиенс във всичките му разновидности. Израженията на лицата им бяха отчайващо недоумяващи. Почти физически усетих как атмосферата се гърчи от усилията им да схванат за какво говоря. Не можеха. Особено брататите носители на божествените имена.

— Да си призная, трудно бих се досетил и аз, ако не бяха Холмс и Еърт...

— Още тогава разбрах, Вонедиан! Без причина се развълнувахте, дори, кой знае защо, се постаряхте да го скриете от мен — прекъсна ме Холмс.

— Не съм се съмнявал, че ще го разберете, Холмс. Просто не е във вашия стил. Но това беше структурата. Еърт добави останалото. „Човешките престъпления могат да бъдат разгадани само от човек“ — тази мисъл, Еърт, беше онова малко камъче, което, вместо да обърне колата на моите мисли, ги насочи по правилния път...

Неволно спрях. Съвестта ми реши, че и е време да се разбунтува. В неподходящ момент, според мен. Късно го правеше. Не можех да спра. Истината не можеше да бъде спряна.

— На родната ми планета, се разказва приказката за грозното пате... Не знам дали ви се е случвало да я прочетете?

Не изчаках да потвърдят или отрекат. Времето неумолимо припикаше по пътя си.

— В тази приказка общо взето се говори за едно пате, ненавиждано от всички заради неговата уродливост, което след време се превръща във великолепен лебед...

Нямам намерение да ви я преразказвам. Искам да ви изтъкна поуката — „Не е нещастие да се родиш сред патици, стига само да се

излюпиш от лебедово яйце“. Мисля, точно съм я запомнил, сякаш съм знаел, че ще ми потрябва.

Ще си направя труда обаче да я перифразирам по мой вкус — „Нещастие е да се родиш патица, когато откриеш, че на света има и лебеди...“

Млъкнах, за да премине новата вълна от изненада по брадатите мутри на Зевса и Хефест-Вулкан. Дори Хермес загуби вечно невъзмутимия си вид.

Хвърлих им една усмивка, която можеше да мине и за окуражаваща и продължих:

— Живели във Вселената две разновидности на патицата — и двете грозни, невзрачни, уродливи, но посвоему красиви. По някаква съдбовна случайност, едната разновидност изгубила гнездото си. А другата и помогнала да не загине, като я приютила в своето гнездо. Грозните патици винаги сами си помагат. Друг би се уплашил от външния им вид...

Двете разновидности на патицата дълго време живели добре и щастливо заедно — до тогава, докато по нова прищявка на съдбата в общото им гнездо не кацнал великолепен лебед.

Погледнах към детективите. Започваха да разбират. Естествено, Еърт беше пръв, но се двоумеше. Напразно. Трябваше да ми вярва. Рядко грешах в преценките си, особено за хората. Иначе нямаше да съм толкова известен.

— Всяка създадена от природата комбинация Разумът възприема като съвършена, защото просто не съществува друго същество, с което да направи сравнение. След срещата си с прекрасния лебед, разновидностите на грозната патица имало с какво да сравняват своя идеал за съвършенство и хармония. Съпоставен до този на лебеда, той изглеждал много блед и смешен...

Престанах да алегоризирам истината. Вече не беше необходимо. Разбраха ме и литературните ми колега, и грамадите с имена на богове.

— Психологическият ефект при среща на едно същество от един свят с друго от друг, е непредсказуем. Винаги е така.

„Странната смърт“ започнала скоро след вашето кацане в общото за двете разновидности гнездо. „Странната смърт“ започва в даден град веднага след като вие се появите. Обяснението не е трудно.

Разновидностите на патицата изведнъж се сблъскват с истинската красота и съвършенство. Друго е да имат мъглива представа как биха изглеждали красотата и съвършенството, съвсем друго е като го видят със собствените си очи. Тогава граденото с хилядолетия се сгромолясва с трясък в една бездна, откъдето излизане няма. Разумът не може да помогне. Прекалено студен и суетен е да го направи. Но и да можеше, и той е безпомощен.

Несъзнателният стремеж към съвършенство и красота е по-силен, много по-силен от него. За индивида остава само съзерцанието или смъртта. За предпочитане е смъртта. Съзерцанието засилва болката по недостижимото...

— Не намекувате ли за самоубийства, Вонедиан? — замислено попита Еърт.

Бях му благодарен, че се обади. Не знаех как да продължа.

— Нещо повече от самоубийства, Еърт! Самоубийства с цел. — Вниманието на трите цивилизации било ангажирано с откриването на възможните причини за „Странната смърт“, но нито една не се потрудила да проучи предпоставките. А те са чисто човешки.

Обърнах се към Зевса и Хефест-Вулкан.

— Това е първата ви грешка. Не казвам, че е само ваша. Далеч съм от тази мисъл, разбира се. Тя е обща. И не е било възможно да бъде избегната или предсказана, защото не сте се познавали добре. Незнанието, донякъде, ви извинява. Но нищо не е в състояние да извини втората ви грешка. Тя е само ваша. Доказателствата са налице.

Кимнах с глава по посоката на стоящите зад Хермес индивиди. Те не трепнаха. Мина ми през ум, че само привилегированите ме разбираха. Но и така беше добре. От новоизлюпени богове всичко можеше да се очаква.

— Грешката ви идва оттам, че лебедът не може да позволи пред неговите очи да загинат две от разновидностите на Разума. Видът, като пяло, изглежда е доста рядък из Вселената...

Зевсът потвърди несъзнателно с брада. Бях го сразил както Давид Голиат, само че с думи. Друг път щеше да се замисли, преди да започне да се заяжда със земен човек.

— В лилавата сграда, чрез не знам какви хитроумни съоръжения, вие изковавате главната причина за смъртта на грозните патици. Стараете се по примера на земните си съименници, да поправите

грешките на природата и по свой образ и подобие създават един приказен образ, за да смени онзи, изграждания от хилядолетия от самостоятелно развиващите се цивилизации. Мислили сте, че така им помагате — напротив, по този начин вие ги унищожавате.

Патицата среща лебеда, слага го на пиедестал, а самата тя ляга в подножието му и умира с усмивка, защото знае, че ще бъде пресъздадена в един мечтан от нея вид. Не е лебед, но поне прилича на лебед.

Тази грешка сте могли да избегнете, ако поне малко бяхте обърнали внимание как ви гледат „ангелите“ и „дяволите“ (дадохме им такива имена, понеже вие решихте да останат анонимни), когато ви срещнат — ТЕ ВИ БОГОТВОРЯТ. Можехте да я избегнете, но не го направихте. Какво го интересува лебедът, че грозната патица е влюбена в него и го боготвори? Той лети прекалено високо, за да вижда как живеят простосмъртните по земята.

Защо аз постоянно се заяждам с вас? Сметнали сте, че това ми е в кръвта. Така е, с него съм известен. Но в случая е чиста демагогия. Нямахте да ви го призная, но се налага.

Заяждам се с вас поради същата причина, погубила самочувствието на „ангелите“ и „дяволите“ и накарала ги да се самоунищожават.

Човешкият род също е подчинен на властващите над Разума закони за красота и съвършенство, но за разлика от тях, него винаги го е спасявала една особеност — човешката недоверчивост.

И не само тя. Човекът все още не е наясно какво точно трябва да подразбира под красота и съвършенство — дали само човешката красота, или красотата и съвършенството на света, в който живее, или тази, която сам си създава.

Аз ви приех като хора — съвършени, изящни, красиви, но хора, с които мога да се заяждам заради собственото си самочувствие, а „ангелите“ и „дяволите“ — най-малкото като богове. Но и боговете грешат. Грешката на боговете е, че грешат. Простосмъртните нямат това право...

VII

Почувствах, че летя. Боговете продължиха да грешат. Не ме оставиха да попитам поне за ролята на крилатия Пегас в тази объркана история. И най-вече, дали Марлоу си е получил неговите двадесет и пет долара. Според мен, трябваше да ги получи. Свършихме им доста от черната работа.

По-нататък беше лесно. Зевсът и останалите щяха да престанат да се правят на богове. Вярно, хиляди патици ще загинат, докато го разберат, но Разумът щеше да запази ятото. Логично е. Току-така не загива една цивилизация...

Като светкавица прелетях покрай дремещия в очакване на смел и дръзновен ездач Пегас.

— Чакат те! — намери начин да ме предупреди той.

Летенето се засили, след което така рязко се забави, че стомахът ми изяви непочтителното желание да изскочи през устата.

Много навреме се проснах на пода на мазето. Тъкмо да разбера, че наистина ме чакаха. По вратата се сипеха неистови удари, които не ме стреснаха особено. Първо трябваше да се съвзема от преживяното.

Отново затропаха. Налагаше се да стана и да отворя. Навън опасенията на съпругата ми се бореха с подозрението да не би в яда си да съм протегнал изморени ръце към полата на друга жена. Нямаше да се учудя, ако поради тази причина не бяха повикани куп съседни за помощ и най-вече за свидетели. Всеки момент някой от тях, по-як и също толкова умен, щеше да щурмува като разярен бизон вратата, което не биваше да допускам. Прекалено много държах на Еликсира на простосмъртните, за да си позволя да го загубя така глупаво.

Издание:

М. Дж. Финдли. Грешката на боговете е, че грешат

Издателство „Литера Прима“, София, 1992

Преводач: Марио Георгиев

Художник: Биляна Господинова

ISBN 954-8163-03-9

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.